

Pedofilia: Persepsi Dan Kebimbangan Ibu Bapa

Pedophilia: Parental Perceptions And Concerns

Nor Izziani binti Mohd Zaki & ¹Salina Nen

Program Psikologi
Pusat Kajian Psikologi dan Kesejahteraan Manusia,
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Kebangsaan Malaysia

Correspondence: ¹salina.nen@ukm.edu.my

ABSTRAK

Isu jenayah seksual pedofilia yang melibatkan kanak-kanak semakin membimbangkan dan meningkat dari semasa ke semasa. Pedofilia didefinisikan sebagai keinginan mengadakan hubungan seks dengan kanak-kanak (Dewan Bahasa dan Pustaka). Pengetahuan serta pemantauan ibu bapa yang berterusan terhadap anak-anak adalah sangat penting bagi melindungi kanak-kanak menjadi sasaran jenayah seksual pedofilia. Kajian ini dijalankan untuk meneroka persepsi ibu bapa terhadap pedofilia, mengetahui kepekaan ibu bapa tentang kes-kes yang melibatkan jenayah kanak-kanak dan meneroka tahap kebimbangan ibu bapa terhadap keselamatan kanak-kanak. Kajian ini juga dijalankan untuk meneroka terhadap langkah-langkah pencegahan yang diambil oleh ibu bapa untuk mencegah daripada berlakunya jenayah ini. Kajian ini menggunakan kaedah kualitatif yang mana seramai 10 orang informan dipilih yang terdiri daripada ibu bapa yang mempunyai anak berumur 21 tahun ke bawah. Kaedah temu bual separa berstruktur digunakan dalam menjalankan kajian ini. Data dan maklumat yang diperoleh dianalisis dengan menggunakan analisis Interpretative Phenomenological Analysis (IPA). Hasil kajian mendapati bahawa masih terdapat segelintir ibu bapa tidak peka dengan jenayah seksual yang seksual seperti cabul lebih-lebih lagi pedofilia. Walau bagaimanapun, hampir kesemua informan peka dengan perkembangan terkini. Manakala bagi tahap kebimbangan ibu bapa pula, dapatan kajian menunjukkan kebanyakan ibu bapa cenderung untuk menjadi lebih tegas dan overprotective terhadap anak-anak mereka. Malah mereka turut mempunyai langkah pencegahan yang tersendiri iaitu sentiasa peka dengan keadaan sekeliling. Kajian ini akan memberi impak dan kesan positif kepada ibu bapa tentang keselamatan anak-anak mereka.

Kata kunci : *pedofilia, persepsi, ibu bapa, kebimbangan, langkah*

ABSTRACT

The issue of pedophile sexual abuse involving children is increasing and increasing over time. Pedophilia is defined as the desire to have sex with children (Language and Library Council). Continued parental knowledge and monitoring of children is crucial to protecting children as the target of criminal sexual pedophilia. The study was conducted to explore parenting against pedophilia, to identify parenting sensitivity to cases involving child crime and to explore parental anxiety levels on child safety. This study is also aimed at exploring the precautionary measures taken by parents to prevent this crime. This study used a qualitative method in which 10 informants were selected consisting of parents with children under 21. The semi-structured interview method was used in this study. The data and information obtained were analyzed using Phenomenological Interpretative Analysis (IPA). The results show that there are still some parents who are not sensitive to sexually explicit crimes such as lewdness or pedophilia. However, almost all informants are up to date. As for parenting, the study found that most parents appear to be more assertive and protective of their children. They even have their own precautionary measures that are always kept in check. This study will give parents a positive and positive impact on the safety of their children.

Keywords: *pedophilia, perception, parents, anxiety, precautions*

1. Pengenalan

Pedofilia didefinisikan sebagai keinginan mengadakan hubungan seks dengan kanak-kanak (Dewan Bahasa dan Pustaka iaitu Kamus Dewan Edisi Keempat). Selain itu, pedofilia juga salah satu perbuatan seks yang tidak wajar dimana terdapat dorongan yang kuat berulang-ulang iaitu menjalinkan hubungan kelamin dengan anak pramatang atau kesukaan abnormal dan juga seks terhadap anak-anak (Moh. Farihin dan Yulinda W, 2012). Menurut Siti Fatimah Abdul Ghani (2019), iaitu Pegawai Psikologi Kanan Bahagian Perkhidmatan Sumber Manusia, Universiti Putra Malaysia (UPM), pedofilia adalah penyakit mental kronik yang menyebabkan penghidapnya berasa ghairah apabila melihat kanak-kanak atau gambar mereka. Menurut Persatuan Psikiatri Amerika (APA), pedofilia atau sifat mempunyai nafsu terhadap kanak-kanak juga merupakan suatu penyakit mental dimana walaupun individu tersebut hanya mempunyai keinginan seksual tetapi tidak menyentuh kanak-kanak tersebut, ia masih tetap digelar sebagai pedofilia. Pedofilia pada awalnya digelar sebagai *paedophilia erotica* yang kemudiannya dikenali sebagai pedofilia (*pedophilia*) pada abad ke-20 (Muhd Hazim dan Suziyannah Mohd Salleh, 2019).

Statistik telah menunjukkan terdapat banyak kes yang melibatkan jenayah seksual seperti penculikan, rogol mahupun cabul di Malaysia. Menurut statistik Polis Bukit Aman, terdapat sebanyak 4,998 kes individu hilang pada tahun 2003 dan hanya 2,382 kes yang berjaya ditemui semula. Sebanyak 45 peratus kes individu hilang telah melibatkan kanak-kanak dan remaja yang berusia 18 tahun ke bawah. Walau bagaimanapun, statistik terbaru daripada Bahagian Siasatan Jenayah Seksual Wanita dan Kanak-Kanak Bukit Aman iaitu pada 8 April 2019, menyatakan bahawa jumlah kes jenayah seks kanak-kanak menunjukkan peningkatan sebanyak 20.3 peratus bagi tempoh 6 bulan terakhir 2018 berbanding tempoh sama tahun sebelumnya. Sebanyak 326 kes pada Julai sehingga Disember 2018, berbanding terdapat hanya 271 kes dalam tempoh yang sama pada 2017. Hal ini telah menunjukkan peningkatan sebanyak 55 kes. Walau bagaimanapun, masih terdapat ramai golongan umum yang masih tidak menyedari bahawa kes-kes yang berlaku ini sedikit sebanyak mempunyai kaitan dengan pedofilia.

Sebagai contoh pada 7 Oktober 2019 yang lalu, seorang bapa mengaku bersalah telah merogol, melakukan seks luar tabii dan merakam video pornografi dengan anak kandungnya yang merupakan Orang Kelainan Upaya atau lebih dikenali sebagai OKU. Seorang bapa seharusnya bertanggungjawab untuk melindungi anak, malangnya melakukan perbuatan terkutuk itu terhadap anak kandung sendiri yang baru menjengah usia 12 tahun dan merupakan pemegang kad orang kelainan upaya (OKU) dalam kategori masalah pembelajaran. Kesalahannya telah disabitkan dibawah Seksyen 5 Akta Kesalahan-Kesalahan Seksual Terhadap Kanak-kanak 2017 dan dua pertuduhan di bawah Seksyen 376b Kanun Keseksaan. Seterusnya, terdapat berita yang menggemparkan seluruh rakyat Malaysia apabila seorang pelajar genius Malaysia, Nur Fitri Azmeer Nordin yang sedang mengikuti pengajiannya di luar negara iaitu di Imperial College, United Kingdom telah ditangkap kerana sabit kesalahan telah memiliki bahan lucah melibatkan kanak-kanak pada sekitar tahun 2015. Menurut Berita Awani, Nur Fitri telah dijatuhi hukuman penjara oleh Mahkamah Southwark Crown, London setelah mengaku bersalah di atas pertuduhan memiliki bahan pornografi kanak-kanak dengan niat untuk mengedarkannya. Dia juga didapati bersalah kerana memiliki ribuan video dan gambar lucah pornografi melibatkan kanak-kanak, termasuk 601 imej 'Kategori A' yang menggambarkan hubungan seks dengan kanak-kanak di bawah umur.

2. Kajian Lepas

Menurut Abur Hamdi Usman (2019), kajian bertajuk 'Pedofilia Menurut Perspektif Al-Quran: Satu Analisis Tematik' mendapati bahawa pedofilia merupakan isu yang tidak digembar

gemburkan sepertimana gemparnya isu LGBT dan kes jenayah yang melibatkan pedofilia sehingga kini tidak menunjukkan angka penurunan dan semakin hari semakin bertambah jumlah mangsa dari kalangan kanak-kanak. Isu ini juga telah meruntuhkan bukan sahaja akhlak malah institusi kekeluargaan, kemasyarakatan dan keagamaan apabila kebanyakan pesalah laku pedofilia yang terlibat sering berada di paparan akhbar dan menjadi muka depan akhbar adalah beragama Islam. Hal ini kerana terdapat koleksi ayat-ayat yang terdapat di dalam Al-Quran berkenaan isu ini serta menurut pandangan mufassir yang mahir mengenai kandungan isi ayat-ayat suci Al-Quran dan juga wahyu wahyu yang berkaitan. Oleh hal yang demikian, pengkaji telah menggunakan analisis tematik untuk menganalisis ayat-ayat Al-Quran berkenaan isu pedofilia serta gangguan seksual terhadap kanak-kanak bagi mencapai objektif kajian yang telah ditetapkan. Berdasarkan analisis yang telah dilakukan oleh pengkaji, tidak terdapat ayat Al-Quran yang membincangkan tentang pedofilia secara umum dan khusus, namun tidak menunjukkan bahawa Islam terlepas pandang akan isu ini kerana kebanyakan konteks ayat telah mengfokuskan kepada kemaslahatan dan hak terhadap kanak-kanak, malah turut membahaskan tentang perbuatan zina, sumbang mahram, dan homoseksual dan biseksual yang merupakan salah satu contoh larangan yang terdapat di dalam Al-Quran dimana perbuatan tersebut adalah berdosa besar lebih lagi apabila melibatkan kanak-kanak yang suci dan tidak berdosa.

Menurut Jivin Jaynel, Muhd Hazim dan Suziyannah Mohd Salleh, berdasarkan kajian mereka yang bertajuk 'Pedofilia di Malaysia' mendapati bahawa pedofilia telah berlaku sejak dahulu lagi tetapi tidak dinyatakan serta didefinisikan dan dikaji dengan formal sehingga abad ke-19. Selain itu, terdapat tiga faktor utama yang mendorong berlakunya masalah ini iaitu faktor sendiri pedofil, faktor persekitaran keluarga serta pengaruh internet dan media sosial. Selain itu, sejarah penderaan seksual semasa kanak-kanak juga turut mendorong berlakunya masalah pedofilia ini. Hal ini telah dibuktikan dengan kajian lampau di luar negara dan mencadangkan bahawa kanak-kanak perempuan yang terdedah kepada hubungan seks akan lebih cenderung untuk membesar sebagai penagih seks dan kanak-kanak lelaki pula mempunyai kemungkinan untuk menjadi pedofil. Terdapat juga kajian yang menyatakan bahawa penjenayah seksual kanak-kanak mempunyai perbezaan yang ketara dengan penjenayah bukan seksual yang disebabkan oleh sejarah penderaan seksual yang tersendiri pada masa lampau lebih-lebih lagi pada zaman kanak-kanak.

Seterusnya, menurut Nur Saadah Mohammad Aun dan Siti Aishah Mohd Yusof (2017) berdasarkan kajian mereka yang bertajuk 'Pengetahuan Ibu Bapa di Kawasan Dengkil Berkenaan Pedofilia Terhadap Kanak-Kanak', kajian mendapati bahawa kanak-kanak sering menjadi mangsa penderaan termasuklah pedofilia. Selain itu, menurut kajian juga mendapati bahawa tahap pengetahuan informan yang telah ditemu bual mengenai istilah pedofilia mempunyai pendapat serta pandangan yang berbeza antara satu sama lain. Terdapat juga informan yang tidak pernah mendengar mengenai pedofilia dan terdapat juga yang pernah mendengar walaupun tidak begitu arif dan peka mengenai isu pedofilia mahupun pengertiannya. Walau bagaimanapun, terdapat kebanyakan daripada informan berpendapat bahawa kanak-kanak terutamanya di peringkat sekolah rendah adalah individu yang mempunyai potensi yang sangat tinggi untuk menjadi mangsa terhadap pedofilia dan perlakuan seksual berbanding individu dewasa disebabkan oleh faktor kenafian dan kurangnya pengetahuan mengenai pendidikan seksual. Selain itu, berdasarkan kajian yang dijalankan pengkaji juga mendapati bahawa majoriti daripada informan yang terlibat tidak mengetahui tentang umur sasaran yang menjadi mangsa pedofilia dengan jelas.

Menurut Abdul Razak Abd Manaf dan Norliza Mokhtar (2017), dalam kajian mereka yang bertajuk 'Isu-isu Sokongan Sosial dalam Kalangan Kanak-Kanak Mangsa Penderaan Seksual di Institusi Pemeliharaan dan Perlindungan' menyatakan bahawa fenomena penderaan seksual dalam kanak-kanak semakin membimbangkan. Ini kerana penderaan seksual dapat

mendatangkan kesan yang negatif dan kritikal seperti trauma yang kompleks. Menurut kajian ini juga, kes-kes trauma yang berlaku akibat penderaan seksual kebiasaannya berlaku disebabkan oleh kesukaran seseorang mangsa tersebut untuk menyesuaikan diri dengan keadaan persekitaran dimana keadaan yang dialami akan berlanjutan sehingga mereka dewasa. Berdasarkan hasil kajian yang telah diperolehi, telah menunjukkan bahawa kanak-kanak yang menjadi mangsa penderaan seksual ini sangat memerlukan sokongan sosial daripada sumber sokongan disekeliling mereka seperti kakitangan yang kompeten terhadap keperluan mereka, ibu bapa dan juga waris mereka yang bukan pendera.

Di samping itu juga, berdasarkan kajian oleh Muhammed Sharif Mustaffa dan Nur Diyana Abd Rahim (2012), yang bertajuk 'Kesan Psikologi dan Bentuk Sokongan Anak Deraan Seksual' mendapati bahawa penderaan seksual kanak-kanak telah berlaku secara universal dimana semua kategori manusia turut terlibat sebagai mangsa mahupun pendera. Selain itu, penderaan seksual kanak-kanak juga merupakan salah satu gejala yang telah menimbulkan pelbagai reaksi daripada setiap golongan masyarakat tidak kira sama ada golongan tua atau pun golongan muda. Ini disebabkan oleh penderaan seksual ini akan memberikan kesan psikologi terhadap mangsa yang didera. Berdasarkan hasil kajian, antara contoh kesan psikologi yang dihadapi oleh mangsa dera ialah tekanan atau stress, kemurungan dan juga trauma. Di samping itu, penderaan seksual ini juga akan memberi kesan kepada tingkahlaku kanak-kanak tersebut dimana mereka akan mula untuk ponteng sekolah, melarikan diri dari rumah, penyalahgunaan dadah dan sebagainya. Hasil kajian juga mendapati bahawa sokongan sosial terutamanya daripada ibu bapa adalah sangat penting untuk mereka sebagai kekuatan bagi menghadapi cabaran-cabaran yang akan datang dalam hidup.

Akhir sekali, menurut Alias bin Azhar et al. (2017) juga, kajian yang bertajuk 'Perlindungan dan Kesejahteraan Kanak-Kanak Daripada Gangguan Seksual: Tinjauan Perundangan di Malaysia' mendapati bahawa gangguan seksual terhadap kanak-kanak di Malaysia telah menunjukkan keseriusan dalam menangani hal ini dan terdapat pelbagai akta serta undang-undang yang melibatkan kanak-kanak telah diperuntukkan oleh pihak berkuasa. Sebagai contoh, Dasar Perlindungan Kanak-Kanak yang telah digubal serta dikuatkuasakan merupakan salah satu langkah kerajaan untuk melindungi hak kanak-kanak yang mengandungi pernyataan mengenai prinsip perlindungan kanak-kanak selaras dengan Konvensyen Mengenai Hak Kanak-Kanak (CRC) dan Akta Kanak-Kanak 2001. Selain itu, dasar ini turut memberi tumpuan terhadap aspek advokasi, pencegahan, khidmat sokongan serta penyelidikan dan pembangunan bagi melindungi kanak-kanak daripada sebarang perkara mahupun kegiatan yang dapat mengancam keselamatan kanak-kanak lebih-lebih lagi yang melibatkan gangguan seksual. Akta Kesalahan-Kesalahan Jenayah Seksual terhadap Kanak-Kanak 2017 turut diwujudkan yang bertujuan untuk melindungi kanak-kanak yang berumur 18 tahun ke bawah dimana pesalah laku yang terlibat boleh dipenjarakan sehingga 20 tahun dan juga boleh dihukum sebat jika disabitkan bersalah. Hal ini secara tidak langsung telah menunjukkan bahawa pihak kerajaan yang komited memainkan peranan yang penting sebagai salah satu usaha untuk meningkatkan tahap keselamatan kanak-kanak daripada ancaman jenayah seksual.

3. Metodologi

Reka bentuk kajian ini adalah pengkaji menggunakan pendekatan kualitatif yang berbentuk fenomenologi. Reka bentuk ini lebih memfokuskan kepada memahami asas kepada sesuatu pengalaman. Pengkaji turut menggunakan kaedah temu bual untuk mendapatkan maklumat yang diinginkan dalam mencapai objektif kajian yang telah ditetapkan secara lebih jelas, mendalam dan teliti. Struktur soalan temu bual yang dibentuk dibahagikan kepada dua bahagian iaitu bahagian demografi yang mengandungi latar belakang informan seperti umur,

pekerjaan, bilangan anak dan umur anak. Manakala bahagian kedua lebih memfokuskan kepada objektif kajian iaitu persepsi mengenai pedofilia, kepekaan terhadap kes-kes jenayah yang melibatkan kanak-kanak, tahap kebimbangan dan juga langkah pencegahan yang diambil oleh ibu bapa.

Kajian ini telah melibatkan seramai 10 orang informan yang merupakan penduduk Kuarters Perumahan Kerajaan, Presint 14 (P14), Putrajaya dan mempunyai anak yang berumur 21 tahun dan ke bawah. Sesi temu bual telah berjalan selama lima hingga sepuluh minit bagi setiap informan. Walau bagaimanapun, pengkaji memohon keizinan serta kesediaan informan terlebih dahulu sebelum sesi temu bual dijalankan dimana isu etika seperti kerahsiaan turut diterangkan. Pengkaji juga memohon persetujuan informan untuk merekod audio bagi setiap temu bual yang dijalankan dengan menggunakan pita perakam suara. Seterusnya data-data dan maklumat yang telah diperolehi melalui temu bual telah dianalisis untuk membuat proses menganalisis data berdasarkan analisis IPA dimana setiap verbatim informan tersebut telah dianalisis terdahulu kemudian dibahagikan mengikut beberapa fokus tema yang tertentu.

4. Dapatan Dan Perbincangan

4.1 Profail Responden

Melalui temu bual yang dijalankan, pengkaji telah memperoleh data profail informan, dimana 6 orang informan terdiri daripada kalangan lelaki iaitu informan 1, 2, 5, 6, 7 dan 9, dan 4 orang informan perempuan iaitu informan 3, 4, 8 dan 10. Informan 1, 2, 3 dan 10 mempunyai seorang anak sahaja yang berumur daam lingkungan setahun hingga 8 tahun. Manakala hanya informan 8 sahaja yang mempunyai 2 orang anak yang berumur 3 tahun dan 8 bulan. Informan 4, 7 dan 9 mempunyai tiga orang anak dan masing-masing berumur 3 hingga 10 tahun, 6 hingga 14 tahun dan 7 hingga 21 tahun. Informan 5 dan 6 mempunyai 4 orang anak yang majoritinya belum menginjak usia remaja.

4.2 Persepsi Mengenai Pedofilia

Berdasarkan temu bual yang telah dijalankan, pengkaji mendapati kebanyakan ibu bapa telah mempunyai minda yang terbuka dan menyedari kewujudan jenayah pedofilia yang semakin hari semakin membimbangkan. Persepsi mengenai pedofilia ini turut melibatkan aspek definisi pedofilia, ciri-ciri yang ada pada seseorang kanak-kanak yang mungkin berisiko menjadi mangsa dan juga ciri pelaku yang terlibat dengan jenayah pedofilia. Mereka juga mempunyai fahaman dan persepsi yang tersendiri mengenai istilah pedofilia iaitu gangguan seksual terhadap kanak-kanak oleh orang yang lebih dewasa. Antaranya ialah:

“Pedofilia ni, dia menampakkan sifat budak sebagai alat seksual la.”

(Informan 1)

“Pedofilia ni ada lah satu jenayah yang serious di negara kita. Sebab apa, sebab ia melibatkan kanak-kanak.”

(Informan 2)

“Aaa, kalau bagi pemahaman saya la, pedofilia ni dikatakan jenayah seksual aaa.. yang melibatkan kanak-kanak dan pelakunya orang dewasa lelaki”

(Informan 3)

“Pedofile eh? Aaa. Jap blur jap, hehe. Apa nie, pedofile ni keinginan aaa seksual aa orang dewasa terhadap kanak-kanak. Haa itu lah.”

(Informan 4)

Berdasarkan pemahaman salah seorang daripada informan yang telah ditemu bual iaitu informan 5, beliau menyatakan bahawa pedofilia ini adalah merupakan suatu penyakit di mana seseorang individu yang lebih berusia dan berakal suka akan kanak-kanak tetapi lebih menyukai terhadap aspek seksualiti seseorang kanak-kanak tersebut.

“Okay, aaa pedofilia yang saya tau dari pemahaman saya lah. Dia merupakan aaa suatu penyakit, dimana seorang individu yang berusia tua, yang berakal lah, lebih menyukai dari segi aspek seksualiti dia kepada kanak-kanak. Okay, itulah dia yang saya faham.”

(Informan 5)

Walau bagaimanapun, masih terdapat segelintir ibu bapa yang mempunyai tahap pengetahuan yang rendah mengenai pedofilia dan tidak pernah mendengar istilah pedofilia. Apabila pengkaji menjelaskan definisi pedofilia secara ringkas dan mudah difahami, informan tersebut mengangguk tanda mengerti penerangan mengenai pedofilia. Ini kerana jenayah ini tidak pernah berlaku dalam kalangan ahli keluarga mahupun saudara-mara mereka yang terdekat.

“Seksual kanak-kanak tu je. Tak tau nak cakap sebab tak tau sangat.”

(Informan 8)

Manakala bagi ciri kanak-kanak yang berisiko menjadi mangsa pedofilia pula, kebanyakan informan berpendapat bahawa aspek pemakaian, iaitu kanak-kanak yang berpakaian mencolok mata dan ketat, terlalu terdedah kepada media sosial dan banyak kebebasan yang diberikan dimana kepercayaan yang tinggi diberi kepada kanak-kanak merupakan punca kanak-kanak cenderung terlibat dengan jenayah pedofilia. Selain itu, kurang perhatian dan pengawasan daripada ibu bapa juga merupakan ciri yang terdapat pada kanak-kanak yang menjadi mangsa. Terdapat juga informan yang berpendapat bahawa penggunaan gajet tanpa had menyebabkan mereka berisiko menjadi salah seorang daripada mangsa pedofilia ini.

“Ciri-ciri kanak-kanak berisiko ni, pada pemakaian satu. Satu lagi pada kebebasan anak-anak. Kalau anak-anak, mak bapak tak ambik tau pasal anak pegi mana, apa yang anak dia buat, apa anak-anak.. pada siapa anak-anak berkawan, mudah untuk mendapat pelaku pedofilia. Dapat mengenali pelaku pedofilia.”

(Informan 2)

“Kurang pengawasan, aaa mungkin sekarang ni pengaruh media sosial, aaa ibu, parents pun terlalu open untuk apa, untuk exposed anak-anak pada sosial media.”

(Informan 4)

Bagi ciri-ciri pelaku pedofilia pula, majoriti daripada informan yang ditemu bual menyatakan bahawa ciri yang terdapat pada pelaku tidak dapat dilihat secara luaran mahupun secara mata kasar. Walau bagaimanapun, terdapat tiga orang informan berpendapat bahawa sukakan seks serta mempunyai keinginan dan nafsu seksual yang tinggi seperti gemar menonton pornografi disamping sukakan kanak-kanak merupakan salah satu ciri yang terdapat

pada seseorang pelaku pedofilia. Mereka juga turut mempunyai modus operandi yang tersendiri untuk mendekati kanak-kanak seperti pemberian gula-gula, aiskrim dan sebagainya.

“Ciri-ciri dia kita tak dapat kenal pasti daripada segi mata kasar. Tapi kalau kita, kalau kita nak kenal dia pun pada.. dari segi perbualan dia, percakapan dia, sentuhan dia, gerakan dia. Itu je yang kita boleh nampak, ciri-ciri pedofilia. Tapi kalau daripada mata kasar kita tak boleh nak nampak, nak nilai seseorang. Macam awak cakap lah, kadang orang kita nampak baik. Di belakang kita, kita tak tau apa yang dia bercakap dengan kita, apa yang dia buat pasal anak kita.”

“Saya rasa, satu salah satu sekarang nie.. dengan zaman kita ada teknologi yang agak canggih ni. Pada makanan, mata wang ringgit. Budak sekarang pun, 9 tahun 10 tahun dah pakai tu. Bila dah pakai phone lagi mudah untuk merapatkan diaorang. Bila diaorang banyak tau pasal content telefon nie, lagi mudah untuk diaorang. Dengan belanja topap pun boleh buat kerja mcm gini. Kan, haa.”

(Informan 2)

Kesimpulannya, hampir kesemua informan yang telah ditemu bual tersebut mempunyai pengetahuan asas mengenai pedofilia. Namun, masih terdapat segelintir informan yang kurang pendedahan mengenai pedofilia. Dapatan kajian ini selari dengan kajian oleh Nur Saadah Mohammad Aun dan Siti Aishah Mohd Yusof (2017) mendapati bahawa tahap pengetahuan informan yang telah ditemu bual mengenai istilah pedofilia mempunyai pendapat serta pandangan yang berbeza antara satu sama lain. Kajian ini juga mendapati terdapat juga informan yang tidak pernah mendengar mengenai pedofilia dan terdapat juga yang pernah mendengar walaupun tidak begitu arif dan peka mengenai isu pedofilia mahupun pengertiannya.

4.3 Kepekaan Ibu Bapa Tentang Kes-Kes Yang Berkaitan Jenayah Kanak-Kanak Terutama Pedofilia

Kepekaan ibu bapa bagi bahagian ini merujuk kepada pengetahuan ibu bapa terhadap kes-kes dan keseriusan kes-kes yang berlaku di sekeliling mereka lebih-lebih yang melibatkan jenayah kanak-kanak terutamanya pedofilia. Berdasarkan temu bual yang dijalankan, pengkaji mendapati hampir kesemua informan peka dengan perkembangan terkini walaupun masih terdapat segelintir ibu bapa yang tidak mengetahui mengenai kes jenayah kanak-kanak apatah lagi pedofilia. Tahap pengetahuan yang rendah ini secara tidak langsung dapat menunjukkan tahap kepekaan ibu bapa terhadap keselamatan dan perkembangan kanak-kanak. Sebagai contoh, menurut pembacaan dan pemerhatian informan 5, masalah jenayah pedofilia ini lebih serius dan kritikal di negara-negara ketiga seperti Cambodia dan Myanmar. Keseriusan jenayah ini adalah disebabkan oleh kesempitan hidup serta krisis ekonomi yang melanda negara mereka berbanding dengan jenayah yang berlaku di Malaysia. Pengetahuan informan 5 yang melangkaui negara-negara luar menunjukkan beliau mempunyai kepekaan yang tinggi terhadap jenayah yang berkaitan dengan kanak-kanak.

“Aaa yang saya perati, di Malaysia masih lagi kurang berkenaan pedofilia ni. Yang setahu saya apa yang saya baca dan lihat lah, kes ini banyak lebih berlaku kepada negara-negara ketiga. Contohnya Myanmar, Cambodia, haa kerana negara-negara tersebut dia mempunyai masalah dari segi kemampuan dimana aaa kalau kalau kajian tersebut boleh melangkaui sehingga ke luar negara, kita boleh lihat masalah-masalah hal tersebut lebih serius daripada di Malaysia.”

(Informan 5)

Seterusnya, menurut enam daripada sepuluh orang yang ditemu bual iaitu informan 1, 2, 4, 6, 9 dan 10 berpendapat bahawa masalah jenayah pedofilia di Malaysia adalah berada pada tahap yang amat serius dan membimbangkan. Ada juga yang berpendapat iaitu informan 2 bahawa jenayah ini adalah disebabkan oleh kemasukan warga asing yang terlalu ramai lebih-lebih lagi PATI iaitu Pendatang Asing Tanpa Izin. Ini dapat dibuktikan dengan statistik yang dilakukan oleh sebuah badan bukan kerajaan (NGO), iaitu Sekretariat Khidmat Imigran (SKI), terdapat lebih 6.7 juta orang pekerja asing pada tahun 2014 yang bekerja dalam pelbagai sektor terutamanya pembinaan dan perladangan dan daripada jumlah itu, hanya 2.1 juta mempunyai permit dalam selebihnya seramai 4.6 juta warga asing bekerja secara tidak sah di Malaysia.

“Semakin membimbangkan, sebab macam kita tau dah banyak kes melibatkan jenayah seksual budak-budak en. So memang pada tahap yang serious lah.”

(Informan 1)

“Bagi saya, amat membimbangkan. Sebab kita punya negara sekarang dengan warga asing boleh masuk tanpa.. orang kata, soal siasat.. kebanyakannya rasanya.. kes-kes ni warga asing banyak yang terbabit pedofilia ni.”

(Informan 2)

Bagi lagi dua orang informan iaitu informan 3 dan 7 pula, mereka berpendapat menerusi pembacaan di media sosial, bahawa masalah jenayah pedofilia di Malaysia adalah kurang serius dan masih berada di tahap permulaan.

“Erm.. bagi saya, sebab saya... melalui pembacaan saya lah melalui media sosial, twitter apa semua tu, ada jugaklah kes pedofilia ni. Tapi, erm...nak cakap keseriusan dekat Malaysia ni saya rasa tak terlalu serius. Tapi aa still lagi perlu jadikan satu ni lah. Aaa tengok lah kes ni sekarang kan.”

(Informan 3)

“Dia tak serius sangat cuma, baru-baru nak jadi lah kan.”

(Informan 7)

Kajian ini sejajar dengan kajian yang dijalankan oleh Alias bin Azhar, Siti Khadijah binti Mohd Khair dan Kamini a/p Shanmugaiyah (2017) yang mendapati bahawa gangguan seksual terhadap kanak-kanak di Malaysia telah menunjukkan keseriusan dalam menangani hal ini dan terdapat pelbagai akta serta undang-undang yang melibatkan kanak-kanak telah diperuntukkan oleh pihak berkuasa. Sebagai contoh, Dasar Perlindungan Kanak-Kanak dan Akta Kanak-Kanak 2001.

4.4 Tahap Kebimbangan Ibu Bapa Terhadap Keselamatan Kanak-Kanak

Tahap kebimbangan diukur dengan mengetahui bagaimana jenayah pedofilia ini memberi kesan kepada diri mereka sebagai ibu bapa jika anak-anak mereka menjadi salah seorang daripada mangsa pedofilia. Misalnya seperti menjadi lebih tegas, *overprotective*, kurang kepercayaan kepada orang lain kerana bimbang akan keselamatan anak-anak jika terlalu memberi kebebasan kepada mereka. Selain itu, jenayah pedofilia ini juga turut akan memberi kesan kepada kanak-kanak yang terlibat pada masa akan datang seperti kesan terhadap aspek psikologi, emosi dan juga tingkahlaku seperti kemurungan, trauma dan sebaliknya. Oleh itu, penjagaan dan perhatian yang tinggi perlu diberikan oleh ibu bapa sama ada membuat peraturan kepada anak-anak jika ingin keluar bersama rakan-rakan dan mengehadkan pergerakan keluar mengikut kepentingan tertentu.

Menurut informan 1, jenayah ini turut membimbangkan mereka sebagai ibu bapa sekiranya perkara ini berlaku kepada anak-anak mereka. Begitu juga dengan informan 2 dan 10 turut merasa bimbang tidak kira sama ada mempunyai anak lelaki mahupun anak perempuan, kedua-duanya tetap berisiko untuk menjadi mangsa pedofilia. Jenayah ini juga akan memberi kesan kepada kanak-kanak seperti trauma dan mempunyai *mindset* yang negatif iaitu mereka pernah dicabul sewaktu masih kecil atau pada zaman kanak-kanak. Informan 3 juga mempunyai pendapat yang hampir sama walaupun hanya mempunyai anak lelaki bukan menjadi asbab untuknya memberi kebebasan kepada anak-anak untuk keluar bermain secara melulu. Bagi informan 4 dan 8 pula, mereka turut akan menjadi ibu bapa yang *overprotective* kerana pengalaman buruk yang dialami oleh kanak-kanak sedikit sebanyak akan memberi kesan kepada mereka apabila besar kelak.

“Sebagai ibu bapa, kita takut lah benda ni jadi en dekat anak kita.”

(Informan 1)

“Benda ni agak serius agak membimbangkan jugak. Sebab saya pun ada anak en.. Anak lelaki, lelaki pun bagi saya dia takda, takda sebab kalau.. tak mustahil kalau nak jadi macam gini. Tak semestinya perempuan, lelaki pun boleh terbabit dengan pedofilia. Sebab kita tak kenal pelaku tu macam mana apa yang dia cuba ambil. Benda ni sepatutnya dah dibanteras daripada awal. Dari segi ibu bapa, polis, cara kebebasan anak yang kita bagi dekat anak kita. Kena tengoklah langkah-langkah yang baik untuk, untuk halang pedofilia. Sebab benda ni bagi saya ibu bapa yang bertanggungjawab. Kalau ibu bapa yang bagi kebebasan kepada anak, ajar anak cara untuk menyelamatkan diri, untuk bagi tau apa yang dia patut lakukan jika jumpa orang macam gini. Peranan dia yang paling besar ibu bapa, daripada cikgu atau pun pihak berkuasa.”

“Sudah tentunya. Contoh seperti awak kalau awak dicuit oleh lelaki tak dikenali, tentu awak akan rasa trauma. Apatah lagi seorang budak kecil yang tak tau apa-apa. Kat situ jer kita dah dapat bezakan akan datang anak kita akan mindset, aku pernah dicabul oleh orang dewasa. Jadi, kita takkan terkejut apa yang jadi kat anak kita akan datang, pada sosial akan datang.”

(Informan 2)

“Erm, saya sebagai, saya sebagai ibu bapa sendiri lah. Saya memang akan, kalau macam benda tu terjadi, rasa macam risau nak lepaskan anak sendiri main walaupun aaa anak saya lelaki, tapi pelaku tu dia tak kisah lelaki atau perempuan.”

“Aaa, kalau lah kanak-kanak tu menjadi mangsa, dia akan jadi.. effect lah bila dia besar. Sebab kanak-kanak ni dia, dia macam.. dia selalu ingat tau, pada masa kecil dia tak paham lagi. Tapi bila besar dia reflect balik. Oh itu yang berlaku dekat dia.”

(Informan 3)

Menurut informan 6 juga, mangsa jenayah pedofilia ini berkemungkinan akan menjadi luar daripada fitrah mereka iaitu jantina yang sebaliknya disamping mempunyai risiko yang tinggi untuk terlibat dengan LGBT jika masalah ini tidak dibendung sejak dari awal lagi. Lebih-lebih lagi pada zaman teknologi yang canggih ini, terdapat pelbagai aplikasi untuk golongan

remaja mahupun dewasa yang terlibat dengan masalah LGBT sebagai salah satu *platform* untuk berkomunikasi dan berhubung sesama mereka. Contohnya seperti aplikasi *Grindr*, *Blued*, *Surge*, *Her*, *Lespark* dan aplikasi lain yang berkaitan. Ini dapat dijelaskan melalui teori perkembangan kanak-kanak Sigmund Freud yang mempunyai lima peringkat perkembangan iaitu tahap oral, anal, falik, *latency* dan *genital*. Berdasarkan teori ini, pada tahap yang kelima iaitu *genital* kanak-kanak atau remaja mula menaruh minat terhadap rakan sebaya yang berlainan jantina akibat libido yang terdapat di dalam diri seseorang akan mendorongnya untuk menaruh minat terhadap individu di luar keluarga. Perasaan ini juga didorong oleh keinginan dan naluri seseorang manusia untuk disayangi dan menyayangi. Perasaan yang timbul tersebut juga berkemungkinan akan menyebabkan mereka melakukan perbuatan yang sama seperti yang pernah dialami sebelum ini. Tiada yang mustahil kerana semuanya kini terletak di hujung jari sahaja. Gejala-gejala seperti ini kebiasaannya berpunca daripada ibu bapa sendiri iaitu kurang perhatian serta kasih sayang yang menyebabkan mereka cuba untuk mendapatkan perhatian daripada orang lain. Pengalaman buruk yang pernah dialami dalam kehidupan juga merupakan salah satu punca mereka cenderung untuk terlibat dengan masalah ini.

“Aaa... secara kasar saya boleh cakap dari segi bahasa, bagi kes-kes ni pelakunya kalau dikategorikan aaa jangan bagi mati lah. Secara kasar ayat dia. Tu yang saya boleh sebut lah jangan bagi mati, tapi dia tak boleh hidup.”

“Kalau kita lihat dari segi psikologi, saya rasa cik pun belajar kan. Dia kesan ni dia mengambil masa yang lama. Haa jadi kalau kanak-kanak tu aaa kalau dari segi, regularly abused dengan pedofilia ni, di masa dia akan jadi.. sifat yang paling ketara adalah kemurungan lah. Haa bila kemurungan ni berlaku, lain macam-macam hal yang lain melibatkan dadah, melibatkan sosial, melibatkan apa saja kesalahan yang kita boleh ingat. Itu ja.”

(Informan 5)

“Dia, selalu saya tengok pada anak-anak. Dia.. cara dia bergaul lah. Bagi remaja lah kan, saya tengok dia dari segi fizikal lah. Kalau benda tak betul, cakap lah. Jangan malu, bagi tau je. Kalau ada orang pukul ke, orang ganggu ke, kan. Mesti bagi tau, tak kira siapa pun. Dekat anak siapa pun, kita kena prihatin Tak kira siapa, haa.”

“Haa memang akan beri kesan lah. Lepastu dia macam... haaa itu lah yang jadi sebaliknya. Macam.. dia macam memberontak kan. Lepas tu, dah satu lagi LGBT lah. LGBT sekarang ni pondan lah, benda yang.. fitrah tu dah sebaliknya dah (sambil ketawa kecil.”

(Informan 6)

Kesimpulannya, kesemua ibu bapa mempunyai tahap kebimbangan yang tinggi terhadap keselamatan anak-anak mereka lebih-lebih lagi apabila jenayah pedofilia ini akan memberi kesan jangka masa panjang kepada kanak-kanak apabila mereka besar kelak, sekali gus menjejaskan perkembangan mereka. Dapatan kajian ini selari dengan kajian lepas oleh Muhammed Sharif Mustaffa dan Nur Diyana Abd Rahim (2012), yang mendapati bahawa penderaan seksual ini akan memberikan kesan psikologi terhadap mangsa yang didera. Antara contoh kesan psikologi yang dihadapi oleh mangsa dera ialah tekanan atau stress, kemurungan dan juga trauma. Di samping itu, penderaan seksual ini juga akan memberi kesan kepada tingkahlaku kanak-kanak tersebut dimana mereka akan mula untuk ponteng sekolah, melarikan diri dari rumah, penyalahgunaan dadah dan sebagainya.

4.5 Langkah-Langkah Pencegahan Yang Boleh Diambil Oleh Ibu Bapa

Berdasarkan temu bual yang dijalankan, pengkaji mendapati setiap informan yang terdiri daripada ibu bapa mempunyai langkah pencegahan yang tersendiri dalam mendidik, melindungi, menjaga keselamatan sekali gus mengelakkan anak-anak mereka daripada menjadi mangsa jenayah pedofilia ini.

Menurut informan 1, langkah yang pertama adalah pada diri sendiri sebagai ibu bapa, mereka perlu peka dengan keadaan sekeliling seperti tidak memuat naik gambar anak di media sosial secara sesuka hati, tidak membiarkan anak bebas keluar begitu sahaja tanpa mengetahui ke mana mereka pergi. Beri penerangan yang jelas terhadap anak-anak mengenai pedofilia, perkara-perkara yang mungkin berkaitan dengan pedofilia seperti ciri-ciri pelaku tersebut juga merupakan langkah yang diambil oleh informan 1. Sebagai contoh, menasihati mereka agar tidak mudah percaya terhadap orang yang tidak dikenali lebih-lebih lagi apabila dia menawarkan makanan atau gula-gula sebagai salah satu cara untuk mendekati kanak-kanak tersebut. Seterusnya, informan 1 dan 10 juga berpendapat bahawa kanak-kanak juga perlu diajar mengenai *sex education* supaya mereka lebih peka dan berhati-hati dengan keadaan di sekeliling seperti memberi pendedahan tentang larangan untuk tidak membenarkan orang yang tidak dikenali untuk meraba mahupun menyentuh alat sulit.

“Oh, banyak lah langkah. Antaranya dari kita sendiri la. Tak leh bebas upload gambar anak-anak, tak leh bebas biar anak merata-rata. Lepas tu kita.. kita explain.. apa itu pedofilia, kalau ada strangers.. kalau ada strangers dekat dengan anak kita ke bagi tau dia siap-siap. Erm.. tak kisah lah orang tu bagi ape ke .. jangan, jangan mudah untuk ambik. Apa tu.. apa tu ciri-ciri dia en. Kita bagi tau anak anak tu (pasal sex education) supaya diaorg tau diaorang alert.”

(Informan 1)

Menurut informan 6 pula, ibu bapa perlu prihatin dan ambil peduli bersama siapa anak mereka berkawan, apa yang mereka lakukan disamping menetapkan had untuk bermain telefon bimbit mahupun gajet-gajet yang lain. Pengawasan dan pemantauan yang berkala juga perlu sentiasa dilakukan terhadap kanak-kanak yang mempunyai telefon bimbit. Oleh itu, ibu bapa dapat mengetahui jenis web dan aplikasi yang diakses oleh kanak-kanak tersebut. Sememangnya telefon bimbit kini penting untuk mengetahui keberadaan dan keadaan anak-anak lebih-lebih lagi ibu bapa yang sibuk bekerja dan anak-anak terpaksa di hantar ke pusat asuhan. Walau bagaimanapun, ibu bapa memainkan peranan yang sangat penting dalam menangani hal ini lebih-lebih gajet-gajet zaman kini dilengkapi dengan pelbagai jenis sistem aplikasi yang canggih. Ini diakui oleh Shima Dyana dan Siti Marziah Zakaria (2019) bahawa penggunaan gajet memberi kesan buruk kepada kesihatan, perkembangan kognitif dan sosial kanak-kanak dimana menjejaskan perkembangan kemahiran bahasa, ingatan, membaca dan juga memori.

“Okay, itu lah saya kata. Mak ayah ni, kena tau dan peduli dengan siapa dia berkawan, apa yang dia buat, kena tau. Lepas tu, handset kita boleh bagi dia main. Tapi, ada time dia dan kita kena periksa apa yang dia buat.”

(Informan 6)

Kesimpulannya, setiap informan mempunyai langkah pencegahan, cara didikan dan gaya keibubapan yang tersendiri sebagai ibu bapa serta secara tidak langsung menjadi *role model* kepada anak-anak mereka. Gaya keibubapaan terbahagi kepada empat jenis iaitu autoritarian, autoritatif, permisif dan pengabaian. Tambahan pula, ibu bapa memainkan peranan yang sangat penting dalam memastikan keselamatan anak-anak sentiasa terjamin disamping dapat mengelakkan kanak-kanak tersebut daripada menjadi mangsa jenayah pedofilia yang semakin mendapat perhatian di Malaysia. Ibu bapa merupakan individu penting dalam mencorakkan

masa depan, tingkahlaku dan sikap anak-anak. Ini dapat dibuktikan dengan teori pembelajaran sosial Albert Bandura iaitu Teori Permodelan Bandura dimana proses pembelajaran berlaku melalui pemerhatian tingkahlaku model. Menurut teori ini juga, tingkahlaku kanak-kanak dipelajari melalui peniruan atau pemodelan dimana orang yang diperhatikan dijadikan sebagai model. Sebagai contoh, pelajar memerhati apa yang disampaikan oleh guru dimana guru adalah *role model* kepada pelajar dan bagi isu ini ibu bapa lah yang menjadi *role model* dan cerminan kepada anak-anak di masa akan datang. Ini turut diakui oleh Muhammed Sharif Mustaffa dan Nur Diyana Abd Rahim (2012), dimana kajian mendapati bahawa ibu bapa merupakan sokongan sosial yang penting terhadap kanak-kanak bagi menghadapi cabaran yang akan datang.

5. Kesimpulan

Kesimpulannya, kajian ini telah memenuhi objektif dan berjaya menjawab persoalan kajian yang telah ditetapkan dalam kajian ini. Berdasarkan dapatan kajian yang telah diperolehi, majoriti daripada informan yang telah ditemu bual tersebut mempunyai pengetahuan asas mengenai pedofilia dimana mereka turut mempunyai persepsi dan fahaman yang berbeza yang pada akhirnya turut membawa kepada maksud yang sama. Pengetahuan asas tersebut termasuklah dari segi ciri-ciri kanak-kanak yang berisiko untuk menjadi mangsa, dan ciri-ciri itu pelaku sendiri disamping modus operandi yang digunakan. Namun begitu, terdapat juga informan yang masih belum mempunyai pengetahuan yang mendalam mengenai jenayah ini. Kajian ini secara tidak langsung dapat membantu informan tersebut untuk memahami istilah pedofilia dan tahap keseriusan jenayah tersebut di Malaysia.

Selain itu, tahap kepekaan dan kebimbangan ibu bapa terhadap keselamatan dan juga jenayah seksual kanak-kanak yang berlaku di Malaysia. Kebanyakan golongan ibu bapa iaitu majoriti daripada informan menyatakan bahawa jenayah ini adalah pada tahap yang membimbangkan dimana rata-rata memahami kesan yang akan berlaku kepada kanak-kanak yang menjadi mangsa jenayah pedofilia tersebut apabila mereka besar kelak. Jenayah ini bukan sahaja memberi kesan kepada kanak-kanak malah turut memberi kesan kepada ibu bapa dimana mereka menjadi lebih bimbang, *overprotective* dan kurang mempercayai orang lain.

Terakhir, pelbagai langkah pencegahan turut disarankan oleh ibu bapa untuk mengelakkan anak mereka daripada menjadi mangsa pedofilia. Mereka juga turut mempunyai sudut pandangan yang tersendiri mengenai pedofilia dimana terdapat informan yang menyarankan supaya jenayah ini lebih diberi perhatian oleh pihak berkuasa seperti memperkasakan undang-undang yang sedia ada supaya keselamatan dan kebajikan kanak-kanak lebih terjamin. Pengkaji berharap agar kajian ini dapat meninggalkan impak yang positif dan bermanfaat kepada semua pihak.

Rujukan

- Abur Hamdi Osman (2019). Pedofilia Menurut Perspektif Al-Quran : Satu Analisis Tematik, *e-Prosiding Antarabangsa Sains Sosial dan Kemanusiaan*. Retrieved from http://conference.kuis.edu.my/pasak4/images/kk/sejagat/012KK_ABUR_HAMDI_ET AL.pdf
- Abdul Razak Abd Manaf & Norliza bt Mokhtar (2016). Isu-isu Sokongan Sosial dalam Kalangan Kanak-Kanak Mangsa Penderaan Seksual di Institusi Pemeliharaan dan Perlindungan, Retrieved from <https://publisher.uthm.edu.my/ojs/index.php/JTS/article/view/1522/1019>
- Alias bin Azhar et. al, (2017) Perlindungan dan Kesejahteraan Kanak-Kanak Daripada Gangguan Seksual: Tinjauan Perundangan di Malaysia. *International Journal of Law*,

- Government and Communication* 2(5):37-47 Retrieved from <http://www.ijlgc.com/PDF/IJLGC-2017-05-09-04.pdf>
- Benedict Carey (2019). Preying On Children : The Emerging Psychology of Pedophiles, *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2019/09/29/us/pedophiles-online-sex-abuse.html>
- Blogger (2015). Teori-Teori Perkembangan Kanak-Kanak. Retrieved from <http://teoriteoriperkembangankanakkanak.blogspot.com/>
- Brian Dugnan. Pedophilia Psychosexual Disorder, *The Editors of Encyclopaedia Britannica*. Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/pedophilia>
- Magendran Rajagopal (2019). Negara Dijajah Pendatang Tanpa Izin Secara Senyap. *Berita Harian*. <https://www.bharian.com.my/rencana/komentar/2019/03/542744/negara-dijajah-pendatang-tanpa-izin-secara-senyap>
- Muhammed Sharif Mustaffa dan Nur Diyana Abd Rahim (2012). Kesan Psikologi dan Bentuk Sokongan Anak Deraan Seksual. *Journal of Educational Psychology and Counselling*. 6(2012):30-49 Retrived from <http://eprints.utm.my/id/eprint/26360/2/IEPC-06-2012-003.pdf>
- Nur Saadah Mohamad Aun & Siti Aishah Mohd Yusof (2017). Pengetahuan Ibu Bapa di Kawasan Dengkil Berkenaan Pedofilia Terhadap Kanak-Kanak. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 3(2017):008 Retrieved from <http://ejournal.ukm.my/ebangi/article/view/22572>
- Nurul Addy (2014). Teori Sigmund Freud. Retrieved from <https://www.slideshare.net/azwa7thpianist/teori-sigmund-freud-36841022>
- Salina Nen & Khairul Azmi Ibrahim (2018). Persepsi Pelajar Terhadap Perkhidmatan Kaunseling Di Universiti Kebangsaan Malaysia. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 15(4):93-103 Retrieved from <http://ejournal.ukm.my/ebangi/article/view/28038/8398>
- Shima Dayana & Sit Marziah Zakaria (2018). Kesan Penggunaan Gajet Kepada Perkembangan Kognitif dan Sosial Kanak-Kanak Prasekolah. *Jurnal Wacana Sarjana*, 2(4) 2018:1-6 Retrieved from <http://spaj.ukm.my/jws/index.php/jws/article/view/195>